

Reactie broeder Bernardus Peeters, generaal abt trappisten

Beste zusters en broeders,

Een hartelijke groet vanuit Canada! Wat is de moderne techniek toch een zegen! Ik denk dat we dit allemaal tijdens de covid-crisis hebben mogen ervaren maar ook tijdens het synodale proces zoals dat vormgegeven is door de KNR voor haar leden! Wat een organisatie! Dank! Maar ook dank aan al die leden die hoe dan ook, alleen of in gemeenschap hun steentje hebben bijgedragen aan het welslagen van het synodale proces. Nu vandaag deze fase wordt afgesloten kijk ik toch een beetje met trots terug. Ik mocht het proces als voorzitter van de KNR openen en ik heb dat met enthousiasme en vol overtuiging gedaan. Simon, het bestuur, de stafleden en het bureau allemaal hebben ze zich achter de oproep van Paus Franciscus geschaard en dit proces mogelijk gemaakt. Ongelofelijk! Zeg nu maar eens dat de leden van de KNR te oud zijn, of geen energie meer hebben! Vandaag mogen we deze fase afsluiten en we doen dat als KNR met een nieuwe voorzitter. Ik heb er alle vertrouwen in dat hij vanuit de uitkomsten van dit eindverslag zal werken. Dit rapport is niet enkel iets wat naar Rome moet worden gestuurd. Het laat ook zien wat wij als religieuzen in Nederland belangrijk vinden. Het opent een weg naar de toekomst toe!

Een oefening in luisteren

Tijdens de voorbereiding op deze bijdrage heb ik wat zitten te worstelen met mijn reactie. Voor mij persoonlijk is het synodale proces vooral een oefening in luisteren. Paus Franciscus vraagt dat wij als kerkgemeenschap naar elkaar en zelfs naar anderen buiten onze kerkmuren zouden luisteren. Het gevaar is dat je dan te vlug bent met een antwoord of een reactie. We hebben dat gezien bij het rapport van het katholieke vrouwennetwerk. Op sociale media barstte onmiddellijk na de presentatie een discussie los over de zin of onzin van de uitkomsten, met name de wens voor de wijding van vrouwen. Alsof dat alles en het belangrijkste was! De reactie van theologe Marian Geurtsen was voor mij goud waard. "Laten we eerst eens luisteren in plaats van meteen te reageren en onze meningen klaar te hebben". (Volzin 3 juni 2022)

Ik werd bij de voorbereiding geholpen toen ik onlangs, hier in Canada, in een van onze kloosters de tekst zag: "Listen and silent are spelled with the same letters. Think about that!" In het Nederlands is dat niet het geval maar ik denk dat u de betekenis wel vat. Stilte en luisteren zijn essentieel en onlosmakelijk met elkaar verbonden. Het liefst zou ik dus willen reageren door stil te zijn. Ik hoop dat de uitkomsten van dit rapport kunnen klinken in de stilte van ons hart, maar ook in de stilte van onze kerkgemeenschap. Het gevaar van al die woorden, van al die rapporten is dat ze vergaan in het lawaai van de hoeveelheid. Paus Franciscus wil juist alle stemmen laten klinken zodat we vandaar uit kunnen onderscheiden waar het op aan komt. Zien-kiezen-handelen dat zijn de kernwoorden die hem in dit synodale proces na aan het hart liggen.

De slottekst van de KNR is indrukwekkend omdat alle stemmen - hoe verschillend ook - gehoord worden. Het is daardoor echt het rapport van allen! Uit al die verschillende stemmen klinkt dan een grote visie - de droom van een kerk met een open hart - die denk ik door iedereen gedragen kan worden en van waaruit keuzes gemaakt kunnen worden. Voor mij laat dit rapport dus - wellicht onbedoeld - meteen zien wat het synodale proces ten diepste is: samen op weg gaan, de verschillende stemmen laten klinken, er naar luisteren zodat vanuit die stilte zich een nieuwe toekomst opent.

Ik heb de indruk dat de grote crisis van de missie van de Kerk, op elk niveau, en ook in het religieuze leven, niet zozeer een crisis inzake het missionair engagement is, dan wel een crisis van de gemeenschap, in het beleven van de gemeenschap van Christus. En we lopen het gevaar om de genade van deze tijd aan ons voorbij te laten gaan als we niet begrijpen welke bekering tot gemeenschap synodaliteit van ons vraagt om als missie vruchtbaar te zijn. Waarom? Omdat

gemeenschap de overgang vraagt van het ik naar het wij, een overgang waarin het ik moet sterven om weer op te staan. Dat gebeurt als je de verschillende stemmen van dit rapport in de stilte van je hart laat klinken.

Geen eindpunt

Nu het document klaar is en al de andere documenten van over heel de wereld naar Rome gestuurd worden lijkt het alsof het werk voorbij is. Het lijkt alsof we nu een periode van afwachten tegemoet gaan. Wij hebben ons zegje gezegd en nu is het aan anderen. Deze houding zou echter een verkeerde vorm van stilte zijn! Het is mijn diepste wens dat deze eerste fase van het synodale proces, dit rapport, geen eindpunt is maar juist een begin van een meer synodale kerk en dus ook van een meer synodale KNR. Van een ik dat samen op weg is met een groter wij!

We zijn niet samen op weg als een soort estafetteloop waarin we aan elkaar het stokje doorgeven. Eerst de diocesane fase, de fase in de nationale conferenties, vervolgens de continentale fase en dan ten slotte de bisschoppensynode. Nee, dit samen op weg zijn eist van ons een bekering naar de bereidheid om telkens, altijd en overal naar elkaar te luisteren en met elkaar op weg te gaan. Deze bekering naar een constante luisterbereidheid is mijn wens voor de kerk in al haar geledingen en dus ook voor de KNR.

Het rapport droomt van een kerk met een open hart! Het is dit open hart dat ik zoveel tegenkom bij jonge en oude religieuzen, bij actieve en contemplatieve religieuzen, bij vrouwen en mannen in en buiten onze geloofsgemeenschap. Een beeld dat mij dierbaar is omdat de regel van Sint Benedictus spreekt van het luisteren met de oren van ons hart. Ja, inderdaad ons hart heeft oren. Je ziet ze niet, maar je voelt ze weldegelijk wanneer jezelf gehoord wordt maar ook wanneer je naar anderen echt weet te luisteren.

Laat deze woorden dus klinken in de stilte van ieders hart; laat de gezonde spanning tussen de tegengestelde meningen bestaan, zodat vandaaruit iets nieuws kan ontstaan.